

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้นำเสนอสรุปผลของการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการนำผลไปต่อยอดงานวิจัยครั้งต่อไป รายละเอียดดังนี้

4.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ของผู้ปกครองในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตร และความสัมพันธ์ในครอบครัวบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยประชากร เป็นผู้ปกครองรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการเสริมสร้างสุขภาวะแม่รุ่นใหม่ยุค Thailand 4.0 โดยสมาคมสร้างสรรค์เยาวชนชายแดนใต้ จำนวน 710 คน จาก 9 ตำบล ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแทนผู้ปกครองที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 256 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตำบลเป้าหมายอย่างง่ายในแต่ละจังหวัด ซึ่งได้จำนวนตำบล 4 ตำบล โดยเป็นตำบลในจังหวัดปัตตานี 1 ตำบล จังหวัดยะลา 2 ตำบล และจังหวัดนราธิวาส 1 ตำบล จากตำบลทั้ง 4 ตำบล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 320 ชุด ผ่านแกนนำกลุ่มสตรีของแต่ละตำบล ซึ่งแบ่งเป็นตำบลละ 80 ชุด และได้แบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้นจำนวน 205 ชุด แบ่งตามจังหวัดเป็นปัตตานี 96 ชุด (ร้อยละ 46.8) ยะลา 60 ชุด (ร้อยละ 29.3) นราธิวาส 49 ชุด (ร้อยละ 23.9)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ปกครองในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่า ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทานในช่วงค่ำก่อนนอนหรือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ และสาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” คือหนังสือออกแบบได้น่าอ่าน รูปภาพสวยงาม และน่าสนใจ รองลงมาคือ หนังสือมีการแปลเป็นภาษา “ยาวิ” ตามด้วยหนังสือสอนวิธีการเล่นและดูแลลูกที่ถูกต้อง และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตามลำดับ โดยอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่ามากที่สุดคือ การไม่มีเวลาในการอ่าน รองลงมาคือ ไม่มีหนังสือให้อ่าน ตามด้วยการมีกิจกรรมอื่นที่น่าสนใจมากกว่าการอ่าน และการไม่รู้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง ตามลำดับ ในส่วนความถี่ในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ในเดือนแรกของการได้รับหนังสือพบว่า ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” 2-3 วันครั้ง รองลงมาคือ อ่านทุกวัน อ่านสัปดาห์ละครั้ง และอ่าน 1 ครั้งในหนึ่งเดือน ตามลำดับ และระยะเวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งเมื่ออ่าน

หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ให้ลูกฟังส่วนใหญ่ใช้เวลาเฉลี่ยแต่ละครั้งในการอ่านหนังสือนิทาน ระหว่าง 6-15 นาที รองลงมาคือ ใช้เวลา 16-30 นาที ตามด้วยใช้นานน้อยกว่า 5 นาที และใช้เวลา 31-60 นาที ตามลำดับ

การประเมินผู้ปกครองก่อนและหลังจากได้รับหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่าก่อนได้รับหนังสือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเป็นบางครั้งมากถึงร้อยละ 67.8 รองลงมาคือ ไม่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเลย จำนวนร้อยละ 22 และเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 10.2 ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เล่นจ๊ะเอ๋กับลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 61 และเล่นจ๊ะเอ๋กับลูกบางครั้ง จำนวนร้อยละ 39 โดยไม่มีผู้ปกครองท่านใดที่ไม่เล่นกับลูก หลังจากได้รับหนังสือ เมื่อพิจารณากิจกรรมการกอดลูก พบว่า ก่อนได้รับหนังสือส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างกอดลูกเป็นบางครั้ง จำนวนร้อยละ 49.3 รองลงมาคือ กอดลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 45.9 และไม่กอดลูกเลย จำนวนร้อยละ 4.9 ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการกอดลูกมากขึ้น โดยส่วนใหญ่กอดลูกทุกวันเป็น จำนวนร้อยละ 80.5 และกอดลูกบางครั้ง จำนวนร้อยละ 19.5 และไม่มีผู้ปกครองท่านใดไม่กอดลูกหลังจากได้รับหนังสือ สำหรับการบอกรักลูกพบว่า ก่อนได้รับหนังสือส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีการบอกรักลูกเป็นบางครั้ง จำนวนร้อยละ 51.7 รองลงมาคือ บอกรักลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 42 และไม่บอกรักลูกเลย จำนวนร้อยละ 6.3 ในขณะที่หลังจากได้รับหนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ กลุ่มตัวอย่างมีการบอกรักลูกเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่บอกรักลูกทุกวัน จำนวนร้อยละ 76.1 และบอกรักลูกบางครั้ง จำนวนร้อยละ 23.9 และไม่มีผู้ปกครองท่านใดที่ไม่บอกรักลูกหลังจากได้รับหนังสือ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการลูก จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อพัฒนาการลูกอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 5 อันดับ คือ 1) เมื่อฉันทอดหรือเล่นกับลูกเขาจะสดใสและมีความสุข 2) ลูกของฉันทารมณ์ดีและมีนิสัยร่าเริง 3) เมื่อฉันทุยกับลูกเขาสามารถจ้องตาและมองหน้าฉันได้นาน 4) ลูกของฉันทสามารถจดจำท่าทางและเสียงที่ฉันแสดงออกได้ดี และ 5) ลูกของฉันทมีปฏิกิริยาโต้ตอบเสมอเมื่อมีปฏิสัมพันธ์ ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสามารถเรียงลำดับตามระดับคะแนนสูงสุด 5 อันดับ คือ 1) หนังสือช่วยฉันใช้เวลาอยู่กับลูกมากยิ่งขึ้น 2) หนังสือช่วยฉันมีความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกที่ถูกต้อง 3) หนังสือช่วยให้ฉันต้องการพัฒนาตนเองด้านการดูแลลูก 4) หนังสือส่งผลให้ฉันเข้าใจบทบาทของผู้ปกครองมากยิ่งขึ้น และ 5) หนังสือช่วยให้ฉันเห็นความสำคัญในการอ่านหนังสือให้ลูก

4.2 อภิปรายผล

ผู้ปกครองถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของลูก (Eisenberg et al., 1996; Wood, 2002) การศึกษาที่ผ่านมาได้ชี้ชัดถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของบุตร ซึ่งนอกจากจะส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าโรงเรียน ความสำเร็จในการเรียนของบุตร การสนับสนุนส่งเสริมทักษะการเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์แล้ว (Kreider, 2006) ยังส่งผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม (Patrikakou, 2008) นอกจากนี้ยังป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อีกด้วย (Zins et al., 2004) ด้วยเหตุนี้ผู้ปกครองต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อการทำกิจกรรมกับบุตรที่หลากหลายและต่อเนื่อง เพราะการมีปฏิสัมพันธ์หรือทำกิจกรรมกับบุตรถือว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของบุตร (Epstein, 2011; พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2554) ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของบุตรในอนาคต

การวิจัยผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนและความสัมพันธ์ในครอบครัวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวโดยเฉพาะระหว่างผู้ปกครองกับบุตร และมุ่งศึกษาปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกันคือความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว โดยใช้หนังสือนิทานเป็นเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการทำกิจกรรมและส่งเสริมพัฒนาบุตรให้มีพัฒนาการตามความเหมาะสมของช่วงวัย ในขณะเดียวกันการใช้หนังสือนิทานที่สร้างการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหรือผู้ใหญ่กับบุตร จะเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ก่อให้เกิดความรักความอบอุ่นในครอบครัวที่จะเป็นปัจจัยร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของบุตรไปพร้อมกัน โดยเป้าหมายของการศึกษานี้คือการศึกษาสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ของผู้ปกครองและศึกษาผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการของบุตร และความสัมพันธ์ในครอบครัวบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผลจากการศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาในการอ่านหนังสือนิทาน "จ๊ะเอ๋" พบว่า ส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือนิทานในช่วงก่อนนอนหรือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) (2551) ได้ทำการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมการอ่านของคนไทยซึ่งมีข้อค้นพบที่สอดคล้องกับการศึกษานี้คือ ช่วงเวลาในหนึ่งวันธรรมดา (จันทร์-ศุกร์) ที่นิยมอ่านหนังสือมากที่สุด 3 อันดับคือเวลาที่ว่างจากกิจกรรมหรือภารกิจในแต่ละวัน โดยพบว่า เวลาว่างในช่วงเย็นขณะอยู่บ้าน เป็นช่วงเวลาที่นิยมอ่านหนังสือมากที่สุด ตามด้วยช่วงเวลาก่อนนอนเป็นช่วงเวลาที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับสองสำหรับการอ่านหนังสือ และช่วงเวลาพักเที่ยงเป็นช่วงเวลายอดนิยมอันดับสามสำหรับการอ่านหนังสือของเยาวชน และผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคณะเศรษฐศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ (SAB) (2558) ที่ได้สำรวจช่วงเวลาการอ่านหนังสือของคนไทยซึ่งข้อค้นพบในการอ่านมีช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน

ผู้วิจัยเห็นว่า สาเหตุที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอ่านหนังสือหลังเสร็จกิจกรรมต่าง ๆ เนื่องจากผู้ปกครองอาจมีภารกิจที่ต้องทำหลายอย่างในช่วงเวลากลางวัน แม้ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน แต่ภารกิจของแม่บ้านนั้นมีจำนวนมาก โดยเฉพาะภารกิจในการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนบุตรของผู้ตอบซึ่งส่วนมากมีมากกว่า 2 คน ที่สำคัญปัจจุบันสตรีมุสลิมเริ่มออกทำงานนอกบ้านและดูแลบริหารจัดการด้านการเงินด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องจากปัญหาด้านการดูแลของผู้นำครอบครัว (นพรัตน์ กอวัฒนากุล, 2559) ประเด็นช่วงเวลาดังกล่าวของผู้ปกครองในการอ่านหนังสือหรือเล่นกับบุตรที่ค้นพบนี้ ถือว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างมากที่ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานหรือองค์กรที่ต้องการส่งเสริมศักยภาพของผู้ปกครองโดยเฉพาะสตรี ที่ต้องเข้าใจบริบทการใช้ชีวิตของผู้ปกครอง ซึ่งบางครั้งหลายหน่วยงานมองว่าผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาให้กับบุตรในช่วงกลางวัน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องจัดหาวิธีการและแนวทางในการส่งเสริมผู้ปกครองให้เหมาะสมกับเวลาที่แท้จริง

การศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญของการใช้หรืออ่านหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่า สาเหตุสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบมากที่สุดคือ หนังสือออกแบบได้น่าอ่าน รูปภาพสวยงามและน่าสนใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งเกี่ยวกับการอ่านหนังสือของผู้ปกครอง การศึกษาของสำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอร.) (2551) มีข้อค้นพบที่สนับสนุนข้อมูลของการศึกษานี้เช่นกันที่ปัจจัยด้านคุณภาพ รูปแบบ และเนื้อหาที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของคนไทย ที่น่าสนใจคือการศึกษานี้พบว่าผู้ปกครองจำนวนมากตอบว่า ปัจจัยที่ทำให้อ่านหนังสือ คือหนังสือมีการแปลเป็นภาษา "ยาวี" ซึ่งถือว่าสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นมุสลิมและใช้ภาษายาวีในการสื่อสาร โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท ชาวบ้านส่วนมากจะใช้ภาษายาวีในการสื่อสารเป็นหลัก ภาษาจึงมีความสำคัญเพราะผู้ปกครองสามารถเข้าใจได้ง่ายและเป็นสิ่งที่เขาค้นเคย ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ทุกภาคส่วนควรทำหนังสือแบบสองภาษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองสามารถเข้าใจและรู้สึกถึงความเป็นวัฒนธรรมที่ตนเองเข้าถึงได้ ซึ่งจะยิ่งทำให้การใช้หนังสือมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การศึกษาพบว่าอุปสรรคและข้อจำกัดสำคัญในการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ลำดับแรก คือการไม่มีเวลาในการอ่าน ซึ่งเป็นไปตามการอธิบายในหัวข้อช่วงเวลาในการอ่านข้างต้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีภารกิจในแต่ละวันมากจนไม่มีเวลาอ่านหนังสือ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง (Hornby, 2011; Hornby & Lafaele, 2011) ได้แก่ ความเชื่อและทัศนคติของผู้ปกครอง สถานภาพทางสังคม การบริหารเวลา ความรู้ความเข้าใจ และรายได้ (Williams & Sánchez, 2013) เป็นต้น ก็อาจส่งผลต่อการไม่มีเวลาของครอบครัว ซึ่งจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาในเชิงลึกต่อไปว่าสาเหตุของการไม่มีเวลาที่แท้จริงเป็นผลจากปัจจัยใด สำหรับข้อค้นพบที่น่าสนใจสำหรับอุปสรรคใน

การอ่านก็คือ ผู้ปกครองจำนวนมากที่ระบุว่าไม่มีหนังสือให้อ่าน ซึ่งต้องพิจารณาจากหลายปัจจัย เช่นเดียวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองที่ได้กล่าวก่อนหน้านี้ แต่ที่เป็นข้อสังเกตสำคัญคือรายได้ของผู้ปกครอง (Williams & Sánchez, 2013) ซึ่งพื้นที่ภาคใต้ถือได้ว่าเป็นพื้นที่หนึ่งที่ประชาชนมีรายได้ต่ำกว่าพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ ซึ่งปัจจัยด้านรายได้มีผลต่อการซื้อหนังสือของผู้ซื้อ (ภัทรินทร์ สิมะชาติ, 2545) ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเลือกซื้อหนังสือหรือมีหนังสือไว้ในครอบครอง และการเข้าถึงหนังสือในกลุ่มประชาชนที่มีรายได้น้อย ยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญเนื่องจาก ราคาหนังสือที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรายได้ในแต่ละเดือนของประชาชนกลุ่มนี้ (สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (สอ.ร.), 2551)

การศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ความรู้และทัศนคติของผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุตร (Patrikakou, 2008; มุฮัมหมัดอาฟีฟี อัสซอลิฮียะ, 2558) ซึ่งการให้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ถือว่าเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะให้ความรู้และสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุตร จากการประเมินผู้ปกครองก่อนและหลังจากได้รับหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” พบว่า หลังได้รับหนังสือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเล่น “จ๊ะเอ๋” การกอดบุตร และบอกรักบุตรเพิ่มมากขึ้น หนังสือยังส่งผลให้ผู้ปกครองบางส่วนที่ไม่เคยเล่นกับบุตร ไม่เคยกอดบุตร และบอกรักบุตรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองในทางบวก โดยมีการปฏิสัมพันธ์กับบุตรด้วยการเล่น กอด บอกรักมากขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่า หนังสือที่ดีและมีคุณภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ปกครอง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาบุตร ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการสนับสนุนหนังสือแก่ผู้ปกครองในรูปแบบอื่น ๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ปกครองได้เข้าใจและตระหนักในคุณค่าการทำกิจกรรมกับบุตรที่จะส่งผลต่อพัฒนาการตามช่วงวัยของบุตรต่อไปในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อพัฒนาการบุตร จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ในภาพรวมการใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋มีผลต่อพัฒนาการบุตรอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลจากการที่ผู้ปกครองมีการปฏิสัมพันธ์กับบุตรมากยิ่งขึ้นหลังจากได้ใช้หนังสือนิทาน ซึ่งพัฒนาการของบุตรเป็นไปตามที่ สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย (2560) ที่ได้กล่าวถึงพัฒนาการของบุตรก่อนวัยเรียนที่สามารถพัฒนาได้หากผู้ปกครองเล่นและเป็นแบบอย่างที่ดีกับบุตร รวมทั้งหมั่นพูดคุยในเรื่องต่าง ๆ ชวนให้บุตรเล่าเรื่องที่เขาพบเห็นหรือได้ยินมา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและต่อยอดความรู้ให้กับบุตร รวมถึงการพูดคุยกับบุตรเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึก หรืออาจสร้างเพื่อนสมมติในจินตนาการ ซึ่งการเล่น “จ๊ะเอ๋” กับบุตรนั้นเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมทั้งการสื่อสาร การเป็นแบบอย่าง การแสดงบทบาทสมมุติ และพูดคุยเกี่ยวกับอารมณ์กับบุตร ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการ จากการศึกษาได้เห็นชัดว่า ผลจากการเล่นของผู้ปกครองกับบุตรส่งผลให้บุตรสดใส มีความสุข บุตรอารมณ์ดีและมีนิสัยร่าเริง และมีปฏิริยาตอบกลับเสมอเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ผู้วิจัยเห็นว่า การเล่นของผู้ปกครองหรือการพูดคุยสื่อสารกับบุตรของผู้ปกครองควรปฏิบัติในหลายมิติ

และต่อเนื่อง ผู้ปกครองอาจสื่อสารในเรื่องราวที่ใกล้ตัวและให้ตัวเองเป็นของเล่นของบุตรที่ดีที่สุด เพื่อให้บุตรมีพัฒนาการที่ดี ทั้งสติปัญญา อารมณ์ สังคม และการสื่อสาร

การอ่านถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่นอกจากส่งผลต่อพัฒนาการที่ดีของบุตรแล้ว ยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวด้วย (Phillips, Norris, & Anderson, 2008; Sayer, Bianchi, & Robinson, 2004) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลจากการใช้หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” ที่มีต่อความสัมพันธ์ในครอบครัวสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา (Armbruster, Lehr, & Osborn, 2006) ซึ่งเป็นผลทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยกับกิจกรรมการอ่าน ทั้งที่ผู้ปกครองอ่านหนังสือเพื่อตนเองหรือการอ่านหนังสือให้บุตร โดยหากผู้ปกครองเป็นนักอ่านก็จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้บุตรได้เห็น ซึ่งถือเป็นการแสดงออกและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่บุตร ในขณะที่หากผู้ปกครองอ่านหนังสือให้บุตร ฟังก็จะยิ่งส่งผลดีแก่ครอบครัว ซึ่งการศึกษานี้พบว่า การใช้หนังสือนิทานจ๊ะเอ๋ก่อให้เกิดการใช้เวลากับบุตรมากยิ่งขึ้น การส่งเสริมความรู้เรื่องการเลี้ยงบุตรที่ถูกต้องแก่ผู้ปกครอง และส่งผลให้ผู้ปกครองได้เข้าใจบทบาทของตนเองมากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ปกครองที่ต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการอ่าน ที่นอกจากการพัฒนาตนเองและการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุตรแล้วก็เพื่อให้ครอบครัวเป็นครอบครัวที่อบอุ่นและเข้มแข็งด้วยการทำกิจกรรมร่วมกันและใช้เวลาในการพูดคุยสื่อสารที่สามารถสร้างความรักความผูกพันให้เพิ่มขึ้นในครอบครัวที่เรารัก

4.3 ข้อเสนอแนะ

1. หนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” เป็นหนังสือที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงแก่ครอบครัวในการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของบุตร การเลี้ยงดูบุตร และการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานส่งเสริมบุตรและครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข สถาบันการศึกษา องค์การประชาสังคม ภาคเอกชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนในการผลิตหนังสือนิทาน “จ๊ะเอ๋” หรือหนังสือนิทานประเภทอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่ให้ครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวในพื้นที่ชนบท หรือครอบครัวที่ไม่สามารถเข้าถึงหนังสือที่มีคุณภาพเพื่อให้ผู้ปกครองสามารถนำหนังสือไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตนเองและเลี้ยงดูบุตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องข้างต้นรวมถึงสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมกับบุตรผ่านหนังสือหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับบริบท การพัฒนาผู้ปกครองในด้านการบริหารจัดการเวลาในการอ่านหนังสือหรือเล่นกับบุตร รวมถึงการสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญในการเลี้ยงดูและทำกิจกรรมกับบุตรอย่างต่อเนื่อง

3. การศึกษานี้พบว่า เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ผู้ปกครองเลือกอ่านหนังสือนิทาน คือการที่หนังสือมีการแปลเป็นภาษาอิตาลี ดังนั้นการผลิตหนังสือสำหรับบุตรหรือผู้ปกครองควรมีการทำเป็นสองภาษาหรือแปลเป็นภาษาที่ผู้ปกครองหรือบุตรสามารถเข้าใจได้ง่าย หรือสอดคล้องกับวัฒนธรรมและบริบทในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะสามารถสร้างความรู้สึกร่วมในหนังสือ และผู้ใช้นิทานสามารถใช้นิทานได้อย่างเข้าใจและมีประสิทธิภาพ

4. อุปสรรคที่สำคัญประการหนึ่งของการไม่อ่านหนังสือของผู้ปกครองคือการไม่มีหนังสือ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น ควรใช้งบประมาณกองทุนส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือกองทุนอื่น ๆ เพื่อซื้อหนังสือให้ผู้ปกครอง หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ควรทำกิจกรรมแจกหนังสือแก่ผู้ปกครองที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพแก่บุตรผ่านกิจกรรมการอ่านของผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพของครอบครัว

5. หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย เช่น สภาวิจัยแห่งชาติ สกสว. สสส. เป็นต้น ควรกำหนดให้การวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของหน่วยงาน และกำหนดเป้าหมายรวมถึงขอบเขตการให้งบประมาณที่ชัดเจน และควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยพัฒนาหนังสือนิทานสำหรับบุตรและครอบครัวที่สามารถส่งผลการพัฒนาบุตรและครอบครัวที่ครอบคลุมในทุกประเด็นการพัฒนา และให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม และบริบทในแต่ละพื้นที่ และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการส่งเสริมกิจกรรมการอ่าน การสร้างเครือข่ายการอ่านสำหรับบุตรและครอบครัวทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติให้มีความเข้มแข็งในการส่งเสริมกิจกรรมการอ่านให้ยั่งยืนในอนาคต